

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting 1971

Nr. 19¹⁾

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 21 juni 1971.

Ter griffie van de Eerste Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 2 juli 1971.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste vijftien leden der Kamer of door de Gevolmachtigd Minister van Suriname onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 1 augustus 1971.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrengte hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 25 februari 1971 te Kaïro tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Arabische Republiek inzake schade-loosstelling van Nederlandse belangen, met Protocol.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst, met Protocol, gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal deze overeenkomst, met Protocol, voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 2 juli 1971 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

DE JONG.

Toelichtende nota

I. Inleiding

Bij opeenvolgende wetten werd in de jaren 1960, 1961 en 1963 een groot aantal ondernemingen in de Verenigde Arabische Republiek genationaliseerd, waarbij tevens buitenlandse belangen, waaronder ook Nederlandse, werden getroffen.

In de daarop volgende jaren werden door de Verenigde Arabische Republiek compensatieverdragen gesloten met Libanon (1964), Denemarken, Italië en Zwitserland (1965) en België (sequestraties), Frankrijk en Griekenland (1966).

Over de Nederlandse financiële claims wegens nationalisatiemaatregelen werden in 1965 in Kaïro besprekingen gevoerd. Deze zijn toen vastgelopen aangezien van Egyptische zijde een groot gedeelte van de totale Nederlandse claim onaanvaardbaar laag werd gewaardeerd. De Regering heeft indertijd gemeend om die reden een regeling van de overige belangen niet los te kunnen maken van bedoeld gedeelte.

Deze impasse heeft ongeveer vier jaar geduurd en is pas doorbroken toen in 1969 wijlen President Nasser persoonlijk de mogelijkheid schiep tot een aanvaardbare regeling van het geschilpunt. De hiervoor noodzakelijke klimaatsverbetering werd mede bereikt door veelvuldige contacten op regerings- en diplomatiek niveau, onder andere door bezoeken van de eerste ondergetekende aan de V.A.R. in 1968 en 1970 en een tegen-

¹⁾ Gedrukt stuk Tweede Kamer, zitting 1971, nr. 11 383 (R 804).

Aan

de Heer Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal

bezoek van de Egyptische Minister van Buitenlandse Zaken aan Nederland in 1969. De Egyptische Commissie voor Nationalisatie-aangelegenheden bracht tijdens een reis door West-Europa in februari van dit jaar een kort bezoek aan Nederland. Aan de Nederlandse Regering werd de mogelijkheid geboden een keuze te maken uit twee compensatiemogelijkheden.

De eerste mogelijkheid voorzag in een compensatie van 65 pct. van de claim waarvan de helft verrekend kan worden met een bepaald percentage van de door het betrokken land uit de V.A.R. geïmporteerde goederen (met uitzondering echter van ruwe katoen, rijst en aardolie) en de andere helft met uitgaven voor toeristische activiteiten in Egypte. Bij dit type verdrag worden jaarlijks quota gehanteerd. De afwikkeling van de schadeloosstelling wordt naar gelang de grootte van de totale claim respectievelijk compensatie uitgestrekt over vijf, acht of meer jaren. In feite komt deze compensatie neer op een vergoeding van pl.m. 48 pct. (in plaats van 65 pct.) aangezien op de zogenaamde „toeristenponden” vaak aanzienlijk koersverlies wordt geleden wanneer door onvoldoende bestedingsmogelijkheid deze toeristenponden op de internationale markt verkocht moeten worden.

De andere mogelijkheid voorzag in compensatie van 50 pct. van de claim, waarbij echter het geheel verrekend kan worden met een bepaald percentage van de door het betrokken land uit de V.A.R. geïmporteerde goederen (met uitzondering van bovengenoemde categorieën). Dit type overeenkomst is minder gecompliceerd in opzet: het kent geen „toeristenponden” of jaarlijkse quota en staat derhalve een veel snellere afwikkeling van de schadeloosstelling toe. Zulks hangt uiteraard samen met twee factoren: de grootte van de claim en derhalve van de uitkering en het volume van het handelsverkeer.

Frankrijk is tot nu toe het enige land dat in 1966 een overeenkomst met de V.A.R. heeft afgesloten volgens het laatstomschreven type. Alle andere landen hebben daarvoor een overeenkomst van het eerste type afgesloten omdat vóór 28 juli 1966 (datum van het Franse akkoord) geen keuzemogelijkheid bestond.

Na overleg met de belangrijkste betrokkenen is de keuze gevallen op het tweede type overeenkomst om redenen die reeds boven zijn aangegeven. Hierbij is tevens in overweging genomen de grootte van de gehele Nederlandse claim en de omvang van de Nederlandse handel met de V.A.R. De grootte van de gehele Nederlandse claim is bekend omdat reeds in 1965 de Regering een aanmeldingstermijn heeft opengesteld teneinde een overzicht te verkrijgen van de omvang der getroffen Nederlandse belangen.

In het afgelopen jaar zijn verdere onderhandelingen gevoerd met de Egyptische autoriteiten welke tenslotte tot de onderhavige Overeenkomst hebben geleid.

II. Inhoud der Overeenkomst

De afzonderlijke artikelen van de Overeenkomst behoeven naar de mening van de ondergetekenden in het algemeen geen toelichting.

Wel moge naar aanleiding van het *vierde lid van artikel 1* dat betrekking heeft op Nederlanders van dubbele nationaliteit, met uitzondering van de Egyptische, worden opgemerkt dat hier overeenkomstig een regel van volkenrecht is bepaald dat zij als Nederlanders dienen te worden beschouwd indien de Nederlandse nationaliteit als de effectieve nationaliteit kan worden aangemerkt: d.w.z. indien zij b.v. Nederland als voorname verblijfplaats hebben of met Nederland feitelijk het nauwt verbonden zijn.

In de wettelijke maatregelen genoemd in *artikel 2* worden twee criteria gehanteerd: waar het ondernemingen betreft zijn de goederen, rechten etc. door een Egyptische evaluatiecommissie vastgesteld waarbij is uitgegaan van de boekhouding van de betrokken ondernemingen; waar het aandelenbezit betreft wordt de beurskoers van de vooravond van de nationalisatie aangehouden.

Uit *artikel 3, lid 2*, dat de globale omvang van de gehele Nederlandse claim aangeeft, blijkt dat de onderhavige overeenkomst geen „lump sum”-overeenkomst is maar dat iedere claim individueel behandeld en gehonoreerd zal worden.

Technische bepalingen en bepalingen omtrent de afwikkeling van de schadeloosstelling zijn vervat in een uitvoeringsprotocol. Zij behoeven in het algemeen geen toelichting. Wel moge worden opgemerkt dat de Nederlandse Regering en de Nederlandse Bank N.V. de nodige maatregelen zullen treffen aangaande schadeloosstellingsuitkeringen. Hiertoe zal de Nederlandse Bank zowel met de Centrale Bank van Egypte contact opnemen alsook een beroep doen op de Nederlandse deviezenbanken om hun medewerking aan deze regeling te verlenen. Aangezien deze overeenkomst niet het karakter van een „lump sum”-overeenkomst heeft, is in deze geen nadere verdelingswet vereist.

De overeenkomst zal voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Minister van Financiën,
H. J. WITTEVEEN.